

Mimo że nasz zagadkowy ptak siedzi na suchym badyłu jakiegoś ‘baldacha’, a biel tła kojarzy się ze śniegiem, to zdjęcie zostało wykonane w lipcu. Ogólny charakter ptaka kojarzy się z którymś z trznadli w upierzeniu samic lub ptaków młodych, a więc bez charakterystycznych kolorowych partii upierzenia typowych dla samców w szatach godowych. Przy kryptycznym ubarwieniu wierzchu w oczy rzuca się jednak koloryt głowy. Cały jej bok wraz z gardłem jest niemal jednolity, bez rysunku, ciepło, wręcz żółtawopłowy. Szeroka brew jest ostro odcięta od ciemnej, kreskowanej czapeczki z zauważalnym jasnym środkowym paskiem ciemieniowym. Kantarek jasny, szarawy, a za okiem ledwo dostrzegalny ciemniejszy pasek oczny. Dzięki temu czarne oczko jawi się jako kropka na gładkim tle. Pasek podbródkowy niemal niewidoczny. Pierś również żółtawa, delikatnie kreskowana. Brzuch białawy, również delikatnie kreskowany na bokach. Przeglądając przewodnik, np. Collinsa, odnajdujemy podobnie ubarwionego ptaka w tylnej części poświęconej wróblowym migrantom z Ameryki Północnej. To młody ryżojad *Dolichonyx oryzivorus*. Nasz zagadkowy ptak sugestywnie go przypomina, głównie za sprawą właśnie ubarwienia głowy. Jednak dwa szczegóły różnią się zasadniczo; pasek oczny u ryżojada jest mocno zaznaczony, a po drugie dziób wygląda odmiennie. Ryżojad należy do rodziny kacykowatych Icteridae, których dziób jest albo cienki i szpiczasty, albo bardziej przypominający łuszczaka. Ryżojad ma ten ostatni typ, o trójkątnym profilu, a jego barwa jest różowawa. Nasz ptak ma dziób dwukolorowy, z szarą szczęką górną oraz jaśniejszą, szarawą żuchwę, typową dla trznadli *Emberiza* sp. (szersza niż szczeka górna). Ponadto ryżojad ma cały spód w ciepłym, żółtawym odcieniu, a obrzeżenia lotek 2. rzędu są białawe, a nie ciepło płowe, jak na naszym zdjęciu. Nasz ptak ma również różny, dłuższy ogon, odpowiadający trznadlom. Zatem to nie ryżojad. Wśród trznadli jednak nie znajdujemy podobnie ubarwionego ptaka. Obrączkarze zapewne wiedzą jednak, jaki to gatunek. A sekret tkwi w szacie naszego zagadkowego ptaka. Jego wierzch jest kontrastowo ubarwiony; centra piór są bardzo ciemne, czarniawe z ostro odgraniczonymi, jasnymi, płowymi bądź białawymi i kontrastowymi obrzeżeniami. Dobrze to widać szczególnie na dużych pokrywach skrzydłowych i barkówkach. Łącznie z gładkim i żółtawym ubarwieniem głowy odpowiada to młodemu potrzeszczowi *E. calandra*. Niestety, najpopular-





Jaki to ptak? Zagadka nr 78 – *Mystery bird 78*

niejsze przewodniki, „Collins” oraz „Jonsson”, nie przedstawiają potrzszcza w tej szacie. Widzimy tam jedynie ptaki dorosłe, które różnią się bardziej stonowanym wierzchem, bez wspomnianych kontrastów, policzkiem w barwie wierzchu, bez żółtawego odcienia, słomkową zuchwą i wyraźniej zaznaczonym ciemnym paskiem podbródkowym i jasnym przyzuchwowym. Być może wynika to stąd, że młode potrzszcze noszą taką szatę krótko, bowiem przechodzą całkowite pierzenie postjuwenilne już od lipca–sierpnia, i jesienią noszą już szatę ostateczną, dorosłą. Warto zatem zapoznać się z tą szatą i zapamiętać ją, żeby nie frustrować się widząc w terenie trznadla, którego nie można znaleźć w przewodniku. Tego młodego potrzszcza sfotografowała Aleksandra Ziarkiewicz na obrzeżeniach Opolą w lipcu 2014 roku. Dziękuję również Tomkowi Cofcie za cenne uwagi.

Jan Lontkowski